ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การอ้างอิง
วารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา (DJBID)

1. อักษรย่อและหลักเกณฑ์การอ้างอิงคัมภีร์พระพุทธศาสนา

1.1 อักษรย่อคัมภีร์

• อักษรย่อตัวโรมัน ยึดตามพจนานุกรม Critical Pāli Dictionary[1]

• อักษรย่อตัวไทย ยึดตามที่ระบุในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539[2]

1.2 อักษรย่ออื่นๆ

สยามรัฐ	คัมภีร์บาลีอักษรไทย ฉบับสยามรัฐ
หลวง	พระไตรปิฎกแปลฉบับหลวง
ภูมิพโล	คัมภีร์ฉบับภูมิพโล
มมร	คัมภีร์ฉบับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มจร	คัมภีร์ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ฉัฏฐสังคีติ	คัมภีร์บาลีอักษรพม่า ฉบับฉัฏฐสังคีติ (Burmese edition)
พุทธชยันตี	คัมภีร์บาลีอักษรสิงหล ฉบับพุทธชยันตี หรือฉบับ Simon Hewavitarme Bequest Series (Ceylon edition)
Apte	The Practical Sanskrit-English Dictionary (Revised and enlarged edition). 1986. Vaman Shivaram Apte. Kyoto: Rinzen Book.
BHS	*Buddhist Hybrid Sanskrit Vol. I*: Grammar. 1953–85. Franklin Edgerton, Yale University Press: New Haven.
BHSD	*Buddhist Hybrid Sanskrit Vol. II*: Dictionary. 1953–85. Franklin Edgerton, Yale University Press: New Haven.
HOS	*Harvard Oriental Series*

1. ดูรายละเอียดได้ที่ https://cpd.uni-koeln.de/intro/vol1_epileg_abbrev_texts
2. ดูรายละเอียดได้ที่ http://gds.mcu.ac.th/site/office/images/b7_acronym.html

IAKBh I *Index to the Abhidharmakośabhāṣya* (P. Pradhan Edition) Part I Sanskrit-Tibetan-Chinese. 2001. Hirakawa Akira 平川彰. Tokyo: Daizōshuppan 大蔵出版.

IAKBh II *Index to the Abhidharmakośabhāṣya* (P. Pradhan Edition) Part II Sanskrit-Tibetan-Chinese. 2001. Hirakawa Akira 平川彰. Tokyo: Daizōshuppan 大蔵出版.

KBD *A Buddhist Chinese-Sanskrit Dictionary*. Bukkyō KanBon Daijiten 佛教漢梵大辞典. 1997. Hirakawa Akira 平川彰. Tokyo.

MW *A Sanskrit-English Dictionary*. 1986. Monier Williams, Tokyo: Meicho-fukyukai. (first printed.1899. Oxford: Clarendon Press)

NPED *A Dictionary of Pāli, Part II*. 2010. Margaret Cone, Pali Text Society.

PED *The Pali Text Society's Pali-English Dictionary*. 1921–1925. T.W. Rhys Davids and William Stede. London: PTS.

PTS คัมภีร์บาลีอักษรโรมัน ฉบับสมาคมบาลีปกรณ์ (Pali Text Society)

PW *Sanskrit-Wörterbuch*. 7 vols. 1855–75. Otto Böhtlingk and Rudolph Roth. St.Petersburg.

1.3 รูปแบบการอ้างอิงหลักฐานคัมภีร์ในเชิงอรรถ

• **คัมภีร์** อ้าง เล่ม/ข้อ(ถ้ามี)/หน้า หรือ เล่ม/หน้า เช่น

DN.II 105 (บาลี.PTS). หมายถึง ทีฆนิกาย มหาวรรค ภาษาบาลีอักษรโรมัน หน้า 105 ฉบับ PTS.

ขุ.ชา.เอกก. 27/9/3 (บาลี.สยามรัฐ) หมายถึง ชาดก เอกนิบาต ภาษาบาลี เล่ม 27 ข้อ 9 หน้า 3 ฉบับสยามรัฐ.

วิ.ม.อ. 9/614/500 (ไทย.มมร). หมายถึง สมันตปาสาทิกา วินัยปิฎก จุลวรรค อรรถกถา ภาษาไทย เล่ม 9 ข้อ 614 หน้า 500 ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ที.สี.อ. 1/-/22 (ไทย.มจร). หมายถึง สุมังคลวิลาสินี ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค อรรถกถา ภาษาไทย เล่ม 1 หน้า 22 ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ขุ.ชา.ม.อ. 63/15 (ไทย.มมร). หมายถึง ขุททกนิกาย ชาดก มหานิบาต เล่ม 63 หน้า 15 ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย.

• **กรณีอ้างคัมภีร์เดียวแต่หลายแห่ง** ให้แบ่งด้วยเครื่องหมายจุลภาค “,” เช่น

ที.มหา. 10/191/158, 10/253/203 (บาลี.มมร).

DN.III 218, 227, 421.

• **กรณีอ้างหลายคัมภีร์** ให้แบ่งด้วยเครื่องหมายจุลภาค “,” เช่น

DN.II 105 (บาลี.PTS), ขุ.ชา.เอกก. 27/9/3 (บาลี.มมร), ที.สี.อ. 1/-/22 (ไทย.มจร).

• **กรณีต้องการอ้างอิงบรรทัด** สามารถใส่เลขบรรทัดเป็นตัวห้อย เช่น

DN.II $105_{35–37}$ (บาลี.PTS).

ขุ.อิติ. 25/195/237_{19} (บาลี.มมร).

• ถ้าไม่ใช่การศึกษาเปรียบเทียบให้ใช้คัมภีร์ฉบับเดียวกันทั้งเอกสาร

• คัมภีร์ชาดกให้แจ้งชื่อนิบาตด้วย

1.4 ตารางสรุปรูปแบบการอ้างอิงคัมภีร์

คัมภีร์	ฉบับ	ตัวอย่างการอ้างอิง
คัมภีร์บาลี[3] • พระไตรปิฎก • อรรถกถา • ฎีกา • อนุฎีกา ฯลฯ	• **ฉบับที่ไม่มีการแบ่งข้อ** เช่น PTS อ้าง เล่ม/หน้า • **ฉบับที่มีการแบ่งข้อ** เช่น สยามรัฐ, มจร, มมร, อ้าง เล่ม/ข้อ(ถ้ามี)/หน้า * ควรใช้ฉบับเดียวกันทั้งเอกสาร	MN.III 19 (บาลี.PTS). Vin.IV 104_{12} (บาลี.PTS). วิ.มหา. 1/9/17 (บาลี.สยามรัฐ). ขุ.อป. 32/502/250 (บาลี.มมร). ที.สี.อ. 1/-/22 (ไทย.มจร). อภิ.ปญฺจ.อ. 48/100 (บาลี.สยามรัฐ).
ทิเบต	Peking Edition Derge Edition * ควรใช้รูปแบบเดียวทั้งเอกสาร	**รูปแบบที่ 1 ระบุเล่ม แถว หน้า** P118.269a3–270a5. D96.269a3–270a5. **รูปแบบที่ 2 หมายเลขกำกับพระสูตร** P Thu 128b5–129b7. D Ña 103b9.
จีน	ฉบับไทโชชินชูไดโซเคียว (Taisho Shinshu Daizokyo) * ควรใช้รูปแบบเดียวทั้งเอกสาร	**รูปแบบที่ 1 ระบุเล่ม แถว หน้า** T32.101a7–101b19 (no.1648). T32.101a7–101b19. **รูปแบบที่ 2 หมายเลขกำกับพระสูตร** T 1648.

3. รูปแบบการอ้างอิงคัมภีร์บาลี ให้ผู้เขียนยึดโครงสร้างการอ้างอิงแบบทั่วไป ได้แก่
ฉบับยุโรป ฯลฯ ที่ไม่มีการแบ่งข้อใช้ อักษรย่อคัมภีร์.เล่ม หน้า (ภาษา.ชื่อฉบับ).
ฉบับไทย ฉัฏฐสังคายนา พุทธชยันตี ฯลฯ ที่มีการแบ่งข้อใช้ อักษรย่อคัมภีร์. เล่ม/ข้อ(ถ้ามี)/หน้า (ภาษา.ชื่อฉบับ).

1.5 การลงรายการอ้างอิง

ให้ลงตามประเภทเอกสารนั้น ๆ โดยใส่ชื่อฉบับแทนชื่อผู้แต่ง แล้วจึงระบุชื่อชุดคัมภีร์ แต่สำหรับอรรถกถาฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยซึ่งไม่ได้จัดพิมพ์ทั้งชุดพร้อมกัน ให้ลงรายการอ้างอิงแบบแยกเป็นเล่ม ๆ เท่าที่ใช้อ้างอิง

• รายการอ้างอิง

ชื่อฉบับ. *ชื่อคัมภีร์*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

_____. *ขุทฺทกนิกาเย ชาตกปาฬิยา สวณฺณนาภูตา ชาตกฏฺฐกถา สตฺตโม ภาโค วีสติ-จตฺตาลีสนิปาตวณฺณนา*. กรุงเทพฯ: วิญญาณ, 2535.

_____. *มัชฌิมนิกาย ปปัญจสูทนี มูลปัณณาสกอรรถกถา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. *พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล*. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2552.

2. หลักเกณฑ์การอ้างอิงอื่นๆ

หลักการ : ยึดตามระบบ Chicago เวอร์ชั่น 17

ลักษณะอ้างอิง : เชิงอรรถท้ายกระดาษ (Footnote)

2.1 คำแนะนำเบื้องต้น

• **ชื่อผู้แต่ง** ให้ลง “ชื่อ นามสกุล” ทั้งเชิงอรรถและบรรณานุกรม เช่น ปัญญวุฒิ ศิริวัฒนชัย, Lisa Kelly กรณีที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้ใช้ “คำอ่านโรมัน (ภาษาต้นฉบับถ้ามี)”

• **ชื่อหนังสือ/ชื่อวารสาร** ทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ ใช้ ตัวเอียง กรณีที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ให้ใช้ “ภาษาต้นฉบับ (คำอ่านโรมัน: คำแปลไทยหรืออังกฤษ).”

ตัวอย่าง

สมภาร พรมทา. *เก็บเพชรจากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2542.

Steven Leitt, and Stephen J. Dubner. *Freakonomics: A Rogue Economist Explores the Hidden Side of Everything*. New York: William Morrow, 2005.

Masahiro Shimoda (下田正弘). 涅槃経の研究: 大乗経典の研究方法試論 *(Nhangyō no kenkyū: Daijō kyōten no kenkyū hōhō shiron: การศึกษาวิจัยมหาปรินิพพานสูตร: วิธีการศึกษาวิจัยคัมภีร์พระพุทธศาสนามหายาน)*. Tokyo: Shunjūsha, 1997.

• **สถานที่พิมพ์** ใช้ชื่อเมือง ถ้าไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ใช้ “ม.ป.ท.” (ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์) ต่างประเทศใช้ “n.p.” (no place)

• **สำนักพิมพ์** ใส่เฉพาะชื่อสำนักพิมพ์ ตัดคำที่ระบุประเภทของกิจการออก เช่น โรงพิมพ์, สำนักพิมพ์, บริษัท, ห้างหุ้นส่วน จำกัด, Publishers, Co., Inc., Limited, Books, Press ฯลฯ ถ้าไม่ปรากฏชื่อสำนักพิมพ์ใช้ “ม.ป.พ.” (ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์) ต่างประเทศใช้ “n.p.” (no pubisher)

• **ปีตีพิมพ์** ใช้เลขปี ค.ศ. หรือ ปี พ.ศ. ตามที่ปรากฏในงานเขียน กรณีพิมพ์ซ้ำให้ใช้ปีของเล่มที่ใช้อ้างอิง ถ้าไม่ปรากฏปีตีพิมพ์ใช้ “ม.ป.ป.” (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) ต่างประเทศใช้ “n.d.” (no date)

เอกสารที่ไม่ทราบรายละเอียดการจัดพิมพ์ใช้ (ม.ป.ท.: ม.ป.พ., ม.ป.ป.)

2.2 การอ้างอิงเชิงอรรถ (Footnote)

1) บรรทัดแรกของข้อมูลหรือสิ่งอ้างอิง ให้ย่อหน้า 1 ครั้ง แล้วจึงพิมพ์หมายเลขอ้างอิงเป็นตัวยก และเว้นวรรค 1 เคาะ แล้วจึงพิมพ์แหล่งอ้างอิงตามระบบ Chicago เวอร์ชั่น 17

2) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อผู้แต่งทุกคน คั่นด้วยคำว่า “และ” หรือ “and” กรณีผู้แต่ง ≥3 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่งคนที่ 1 แล้วพิมพ์คำว่า “และคณะ” หรือ “et al.”

3) กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง แต่มีชื่อผู้ดำเนินการ ให้ละชื่อผู้แต่ง เช่น พระพุทธศาสนา ม.1, บรรณาธิการโดย สุระ ดามาพงษ์ และบุญรัตน์ รอดตา (กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2551), 12.

4) การอ้างเอกสารเรื่องเดียวกันซ้ำโดยไม่มีเอกสารอื่นมาคั่น ภาษาไทยใช้คำว่า “เรื่องเดียวกัน” ภาษาต่างประเทศใช้ “Ibid.” แล้วจึงระบุหน้า เช่น เรื่องเดียวกัน, 14. หรือ Ibid., 601.

5) การอ้างอิงเอกสารเรื่องเดียวกันและหน้าเดียวกันโดยไม่มีเอกสารอื่นมาคั่น ภาษาไทยใช้คำว่า “ที่เดียวกัน” ภาษาต่างประเทศใช้ “Id.”

6) การอ้างเอกสารเรื่องเดียวกันซ้ำ โดยมีเอกสารอื่นมาคั่น ให้ใช้การอ้างอิงแบบย่อ (Shortened-form) ยกมาเพียงชื่อผู้แต่ง, ชื่อหนังสือ/ชื่อบทความ/ชื่อวิทยานิพนธ์, เลขหน้า.

2.3 การลงรายการอ้างอิง (Reference)

1) พิมพ์ข้อมูลอ้างอิงชิดขอบกระดาษ เมื่อขึ้นบรรทัดต่อไปต้องย่อหน้า 1 ครั้ง

2) ให้เรียงลำดับเอกสารตามตัวอักษร ก–ฮ ตามด้วย A–Z ตามด้วยปีที่พิมพ์

3) กรณีชื่อซ้ำให้ขีดล่างยาวเท่ากับย่อหน้าแล้วปิดด้วยจุดมหัพภาค “_____.”

4) กรณีผู้แต่งหลายคน

(ก) ให้ยึดตัวอักษรของผู้เขียนคนแรกเป็นสำคัญ

(ข) ให้เรียงลำดับผู้แต่งที่ปรากฏในเอกสารอ้างอิงนั้น ๆ

(ค) ให้ใส่ชื่อผู้แต่งให้ครบทุกคน

• ตัวอย่างการลงเชิงอรรถ

---

[1] โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรค์, *ปัญหาสังคม* (*Social Problem*), (กรุงเทพฯ: อมรพริ้นติ้ง, 2549), 74–76.

[2] สุภัค มหาวรากร, “พระจันทร์: การสื่อแนวคิดเรื่องปัญญาในอรรถกถาชาดก”, *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (26) (มกราคม–มิถุนายน 2555), 67.

[3] ส.มหา. 19/1081/592 (ไทย.มจร)

[4] พระไพศาล วิสาโล, *ศาสนาประจำใจ,* (กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์, 2552), 77.

[5] ที่เดียวกัน.

[6] พระไพศาล วิสาโล, *สุขเหนือใจ,* (กรุงเทพฯ: เนชั่น-บุ๊คส์, 2552), 25.

[7] กฤติกาวลัย หิรัญสิ, *โกณฑัญญะบรมครูโหรเอกของโลก,* (กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 83.

[8] เรื่องเดียวกัน, 90.

[9] Svetlana Cicmil et al., *Exploring the Complexity of Projects: Implications of Complexity Theory for Project Management Practice,* (New Jersey: Project Management Institute, 2009), 54–55.

[10] Margaret Lock, “Comprehending the Body in the Era of the Epigenome”. *Current Anthropology*, Vol. 56 No. 2 (April 2015), 162.

[11] Ibid., 165.

[12] Colin Redrew, Michael J. Boyd, and Iain Morley, *Death Rituals, Social Order and the Ancient World - Death Shall Have No Dominion* (New York: America, 2016)

[13] กฤติกาวลัย หิรัญสิ, *โกณฑัญญะบรมครูโหรเอกของโลก*, 89.

[14] สุภัค มหาวรากร, “พระจันทร์: การสื่อแนวคิดเรื่องปัญญาในอรรถกถาชาดก”, 69.

• ตัวอย่างการลงรายการอ้างอิง

กฤติกาวลัย หิรัญสิ. *โกณฑัญญะบรมครูโหรเอกของโลก*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2553.

โกศล วงศ์สวรรค์ และสถิต วงศ์สวรค์. *ปัญหาสังคม (Social Problem)*. กรุงเทพฯ: อมรพริ้นติ้ง, 2549.

พระไพศาล วิสาโล. *ศาสนาประจำใจ*. กรุงเทพฯ: โพสต์บุ๊กส์, 2552.

_____. *สุขเหนือสุข*. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์, 2552.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

สุภัค มหาวรากร. “พระจันทร์: การสื่อแนวคิดเรื่องปัญญาในอรรถกถาชาดก”. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 (26) (มกราคม–มิถุนายน 2555). 60–77.

Colin Redrew, Michael J. Boyd, and Iain Morley, *Death Rituals, Social Order and the Ancient World - Death Shall Have No Dominion* (New York: America, 2016)

Svetlana Cicmil, Terry Cooke-Davis, et al. *Exploring the Complexity of Projects: Implications of Complexity Theory for Project Management Practice*. New Jersey: Project Management Institute, 2009.

Margaret Lock. “Comprehending the Body in the Era of the Epigenome”. *Current Anthropology*. Vol. 56 No. 2 (April 2015). 162–200.

Svetlana Cicmil et al., *Exploring the Complexity of Projects: Implications of Complexity Theory for Project Management Practice.* New Jersey: Project Management Institute, 2009.

3. ตัวอย่างในกรณีต่าง ๆ

3.1 หนังสือ

3.1.1 ผู้แต่ง 1 คน, 2 คน และ ≥3 คน

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้แต่ง, *ชื่อหนังสือ,* (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เลขหน้า. URL (ถ้ามี).

[1] อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสต์, *พระพุทธศาสนามหายาน,* (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 225.

[2] David Shields, *How Literature Saved My Life,* (New York: Alfred A. Knopf, 2013), 33.

[3] ปรีชา ช้างขวัญยืน และสมภาร พรมทา, *มนุษย์กับการใช้เหตุผล*, (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549), 46–47, http://csbp.mcu.ac.th/มนุษย์กับการใช้เหตุผล.pdf.

[4] Mark Evan Bonds, *Absolute Music: The History of an Idea,* (New York: Oxford University Press, 2014), 3, https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199343638.003.0004.

ชื่อผู้แต่ง ในเชิงอรรถ ถ้ามีมากกว่า 1 คน ให้พิจารณา ดังนี้

(1) กรณีผู้แต่ง 2 คน ให้ระบุชื่อผู้แต่งทุกคนคั่นด้วยคำว่า “และ” หรือ “and” เช่น “ปรีชา ช้างขวัญยืน และสมภาร พรมทา” “David Shields and Mark Evan”

(2) กรณีผู้แต่ง ≥3 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่งคนที่ 1 ตามด้วย “และคณะ” หรือ “et al.” เช่น “ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ” “David Shields et al.”

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้แต่ง. *ชื่อหนังสือ*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์. URL (ถ้ามี).

อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสต์. *พระพุทธศาสนามหายาน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

David Shields. *How Literature Saved My Life*. New York: Alfred A. Knopf, 2013.

ปรีชา ช้างขวัญยืน และสมภาร พรมทา. *มนุษย์กับการใช้เหตุผล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2549. http://csbp.mcu.ac.th/มนุษย์กับการใช้เหตุผล.pdf.

Mark Evan Bonds. *Absolute Music: The History of an Idea*. New York: Oxford University Press, 2014. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199343638.003.0004.

URL ถ้านำหนังสือมาจากเว็บไซต์ ให้ระบุ URL ด้วย

ชื่อผู้แต่ง ในรายการอ้างอิง ให้ใส่ชื่อผู้แต่งให้ครบทุกคน

3.1.2 หนังสือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากอักษรโรมัน

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้แต่ง คำอ่านโรมัน (ชื่อต้นฉบับ), *ชื่อหนังสือต้นฉบับ (คำอ่านโรมัน: คำแปลภาษาไทยหรืออังกฤษ)*, (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เลขหน้า.

[1] Masahiro Shimoda (下田正弘), 涅槃経の研究: 大乗経典の研究方法試論 *(Nehangyō no kenkyū:Daijō kyōtenno kenkyū hōhō shiron: การศึกษาวิจัยมหาปรินิพพานสูตร: วิธีการศึกษาวิจัยคัมภีร์พระพุทธศาสนามหายาน)*, (Tokyo: Shunjūsha, 1997), 55.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้แต่ง คำอ่านโรมัน (ชื่อต้นฉบับ). *ชื่อหนังสือต้นฉบับ (คำอ่านโรมัน: คำแปลภาษาไทยหรืออังกฤษ)*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

Shimoda Masahiro (下田正弘). 涅槃経の研究: 大乗経典の研究方法試論 *(Nehangyō no kenkyū: Daijō kyōtenno kenkyū hōhō shiron: การศึกษาวิจัยมหาปรินิพพานสูตร: วิธีการศึกษาวิจัยคัมภีร์พระพุทธศาสนามหายาน)*. Tokyo: Shunjūsha, 1997.

3.1.3 หนังสือที่มีผู้ดำเนินการต่าง ๆ

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้แต่ง, *ชื่อหนังสือ*, ลักษณะดำเนินการ ชื่อผู้ดำเนินการ (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เลขหน้า.

[1] Joad, *ปรัชญา*, แปลโดย วิทย์ วิศทเวทย์, (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2521), 77.

[2] Yves Bonnefoy, *New and Selected Poems,* ed. John Naughton and Anthony Rudolf, (Chicago: University of Chicago Press, 1995), 99.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้แต่ง. *ชื่อหนังสือ*. ลักษณะดำเนินการ ชื่อผู้ดำเนินการ. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

Joad. *ปรัชญา*. แปลโดย วิทย์ วิศทเวทย์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2521.

Bonnefoy, Yves. *New and Selected Poems.* Editor by John Naughtonand Anthony Rudolf. Chicago: University of Chicago Press, 1995.

หนังสือแปล ให้ใส่ “แปลโดย” หรือ “trans.”

หนังสือที่มีบรรณาธิการดูแล ให้ใส่ “บรรณาธิการโดย” หรือ “ed.”

หนังสือที่มีผู้รวบรวม ให้ใส่ “รวบรวมโดย” หรือ “comp.” เมื่อเขียนในบรรณานุกรม ต้องเขียนเป็นคำเต็มคือ Translated by., Editor by., Complied by.

3.2 พจนานุกรม สารานุกรม

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้แต่ง, *ชื่อเรื่อง*, ครั้งที่พิมพ์. อ้างคำว่า “คำที่อ้างอิง”.

[1] ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*, พิมพ์ครั้งที่ 5, อ้างคำว่า “โลกาภิวัตน์”.

[2] Francis S. Drake, *Dictionary of American Biography* (1937), s.v. “Wadsworth, Jeremiah”.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้แต่ง. *ชื่อหนังสือ*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

Drake, Francis S. *Dictionary of American Biography* (1937). Boston: Houghton, Osgoog&Company, 1879.

หมายเหตุ: การลงคำศัพท์หรือเรื่องที่อ้างอิง ให้พิมพ์คำว่า “อ้างคำว่า” ในงานเขียนภาษาไทย ส่วนในงานเขียนภาษาต่างประเทศให้ใช้ตัวอักษรย่อว่า s.v. (อ้างคำเดียว) หรือ s.v.v. (อ้างมากกว่า 1 คำ)

3.3 บทความ

3.3.1 วารสาร นิตยสาร

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้เขียนบทความ, “ชื่อบทความ”, *ชื่อวารสาร*, ปีที่ ฉบับที่ (ช่วงเวลาที่ตีพิมพ์), เลขหน้า.

[1] ษมาวดี เจริญศรีเศรษฐ์, “ปีก่อตั้งกนิษกศักราช”, *วารสารธรรมธารา*, ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม–ธันวาคม 2558), 100.

[2] Sharon R. Wesoky, “Bringing the Jia Back into Guojia: Engendering Chinese Intellectual Politics”, *Signs*, Vol. 40 No. 3 (Spring 2015), 651.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้เขียนบทความ. “ชื่อบทความ”. *ชื่อวารสาร*. ปีที่ ฉบับที่ (ช่วงเวลาที่ตีพิมพ์). เลขหน้าของบทความตั้งแต่ต้นจนถึงท้ายบทความ.

ษมาวดี เจริญศรีเศรษฐ์. “ปีก่อตั้งกนิษกศักราช”. *วารสารธรรมธารา*. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม–ธันวาคม 2558). 97–115.

Wesoky, Sharon R. “Bringing the Jia Back into Guojia: Engendering Chinese Intellectual Politics”. *Signs*. Vol. 40 No. 3 (Spring 2015). 647–666.

3.3.2 หนังสือรวมบทความ

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้เขียนบทความ, “ชื่อบทความ”, *ชื่อหนังสือ,* (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เลขหน้า. URL (ถ้ามี).

[1] สุมาลี มหณรงค์ชัย, “‘มหายาน’ จากอินเดียสู่จีน”, *พุทธศาสนามหายานในเอเชียตะวันออก,* (กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน, 2561), 14.

[2] George Cardona, “Sanskrit”, *The Indo-Aryan Languages,* (Routledge: New York, 2003), 116.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้เขียนบทความ. “ชื่อบทความ”. *ชื่อหนังสือ*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์. URL (ถ้ามี).

สุมาลี มหณรงค์ชัย. “‘มหายาน’ จากอินเดียสู่จีน”. *พุทธศาสนามหายานในเอเชียตะวันออก*. กรุงเทพฯ: ชวนอ่าน, 2561.

Cardona, George. “Sanskrit”. *The Indo-Aryan Languages*. Routledge: New York, 2003.

URL ถ้านำหนังสือมาจากเว็บไซต์ ให้ระบุ URL ต่อท้ายด้วย

3.4 วิทยานิพนธ์

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้แต่ง, “ชื่อวิทยานิพนธ์”, *ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา*, (คณะ: มหาวิทยาลัย, ปีพิมพ์), เลขหน้า.

[1] กมลรัตน์ ชวนสบาย, “แนวคิดและคติการสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิของบุคคลในสมัยรัตนโกสินทร์”, *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ*, (คณะโบราณคดี: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), 50.

[2] Mihwa Choi, “Contesting Imaginaires in Death Rituals during the Northern Song Dynasty”, *PhD diss*., (University of Chicago, 2008), 59.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้แต่ง. “ชื่อวิทยานิพนธ์”. ระดับวิทยานิพนธ์, ชื่อมหาวิทยาลัย, ปีพิมพ์.

กมลรัตน์ ชวนสบาย. “แนวคิดและคติการสร้างเจดีย์บรรจุอัฐิของบุคคลในสมัยรัตนโกสินทร์”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ*. คณะโบราณคดี: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556.

Choi, Mihwa. “Contesting Imaginaires in Death Rituals during the Northern Song Dynasty”. *PhD diss*. University of Chicago, 2008.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ใช้คำว่า “วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต”, “Master’s thesis”

วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ใช้คำว่า “ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต”, “PhD diss.”

3.5 รายงานวิจัย รายงานที่ประชุมทางวิชาการ

3.5.1 รายงานวิจัย

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้วิจัย หรือคณะผู้วิจัย, “ชื่อโครงการ”, ประเภทเอกสาร, (ชื่อหน่วยงานวิจัย, ปีที่จัดทำ), เลขหน้า.

> [1] ประไพรัตน์ ไวทยกุล และคณะ, “ปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติของบุคลากรที่เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของคณะ หน่วยงานที่มีผลต่อกระบวนการจัดทำบริหารความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยนเรศวร”, *รายงานวิจัย*, (กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556), 20–21.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้วิจัย หรือคณะผู้วิจัย. “ชื่อโครงการ”. ประเภทเอกสาร, ชื่อหน่วยงานวิจัย, ปีที่จัดทำ.

> ประไพรัตน์ ไวทยกุล, ลัดดา กิจนพศรี, ธนวรรธน์ ยอดบุรี, จักรกฤษณ์สนอ่อง, ปราการ นทีประสิทธิพร, อิทธิชัย อ่อนน้อม, สุดารัตน์ สิงหเดช, ณัฏฐเอก แก้ววรรณคดี และปรางทิพย์ แก้วประสิทธิ์. “ปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติของบุคลากร ที่เป็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของคณะ หน่วยงานที่มีผลต่อกระบวนการจัดทำบริหารความเสี่ยงของ มหาวิทยาลัยนเรศวร”. *รายงานวิจัย*. กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

3.5.2 รายงานที่ประชุมทางวิชาการ (Proceeding)

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้เขียน, “ชื่อเรื่อง”, *ชื่องานประชุมวิชาการ*, (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์), เลขหน้า.

[1] พระครูปลัดสุวัฒนโพธิคุณ (สมชาย ธานวุฑฺโฒ), “ถิ่นกำเนิดภาษาบาลี”, *งานสัมมนาวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 คัมภีร์จารจารึกพระพุทธศาสนา*, (กรุงเทพฯ: พีเอสก๊อปปี้, 2559), 27.

[2] Félix Balado, “On the Shannon Capacity of DNA Data Embedding”, *Proceedings of 2010 IEEE International Conference on Acoustics,* (Dallas: IEEE, 2010), 22.

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้เขียน. “ชื่อเรื่อง”. *ชื่องานประชุมวิชาการ*. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์, ปีที่พิมพ์.

พระครูปลัดสุวัฒนโพธิคุณ (สมชาย ธานวุฑฺโฒ). “ถิ่นกำเนิดภาษาบาลี”. *งานสัมมนาวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 1 คัมภีร์จารจารึก พระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: พีเอสก๊อปปี้, 2559.

Balado, Félix. “On the Shannon Capacity of DNA Data Embedding”. *Proceedings of 2010 IEEE International Conference on Acoustics.* Dallas: IEEE, 2010.

3.6 ข้อมูลจากเว็บไซต์

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ผู้แต่งหรือชื่อเว็บไซต์, *ชื่อเรื่อง*, ออนไลน์, URL. [วันที่สืบค้น].

[1] ศรัณยู นกแก้ว, *ที่สุดมรดกศิลป์แห่งสยามที่ซ่อนไว้ใน 12 ห้องใหม่ 'พิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ พระนคร'*, ออนไลน์, https://thestandard.co/bangkok-national-museum-2/. [7 เมษายน 2562].

[2] ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), *อุเทสิกเจดีย์,ช อุเทสิกะเจดีย์*, ออนไลน์, http://www.sac.or.th/databases/archaeology/terminology. [30 กรกฎาคม 2559].

[2] Keith Schneider, *Salt Lake City is Finding a Payoffin Conservation*, Online, http://www.nytimes.com/2007/11/07/07cities.htm. [7 November 2007].

• รายการอ้างอิง

ผู้แต่งหรือชื่อเว็บไซต์. *ชื่อเรื่อง*. ออนไลน์. URL. [วันที่สืบค้น].

ศรัณยู นกแก้ว. *ที่สุดมรดกศิลป์แห่งสยามที่ซ่อนไว้ใน 12 ห้องใหม่ 'พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร'*. ออนไลน์. https://thestandard.co/bangkok-national-museum-2/. [7 เมษายน 2562].

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). *อุเทสิกเจดีย์ อุเทสิกะเจดีย*. ออนไลน์. http://www.sac.or.th/databases/archaeology/terminology. [30 กรกฎาคม 2559].

Schneider, Keith. *Salt Lake City is Finding a Payoff in Conservation*. ออนไลน์. http://www.nytimes.com/2007/11/07/07cities.htm. [7 November 2007].

3.7 สื่อออนไลน์ (วีดีโอและเสียง)

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อผู้บรรยายหรือชื่อองค์กรที่เผยแพร่, *ชื่อของสื่อ*, ออนไลน์, รูปแบบสื่อ, ช่วงเวลาที่อ้างอิง, URL. [วันที่สืบค้น].

[1] นครินทร์ วนกิจไพบูลย์, *บทเรียนเรื่องธุรกิจและวิธีคิดในการทำงานของหนุ่มเมืองจันท์*, ออนไลน์, สื่อเสียง, 7:20, https://thestandard.co/podcast/thesecretsauce62/. [27 พฤศจิกายน 2561].

[2] Jamila Lyiscott, *3 Ways to Speak English*, Online, Video, 4:29, https://www.ted.com/talks/3_ways_to_speak_english. [24 February 2014].

• รายการอ้างอิง

ชื่อผู้บรรยายหรือชื่อองค์กรที่เผยแพร่. *ชื่อของสื่อ*. ออนไลน์. รูปแบบสื่อ. URL. [วันที่สืบค้น].

นครินทร์ วนกิจไพบูลย์. *บทเรียนเรื่องธุรกิจและวิธีคิดในการทำงานของหนุ่มเมืองจันท์*. ออนไลน์. สื่อเสียง. https://thestandard.co/podcast/thesecretsauce62/. [27 พฤศจิกายน 2561].

Lyiscott, Jamila. *3 Ways to Speak English*. ออนไลน์. Video. https://www.ted.com/talks/3_ways_to_speak_english. [24 February 2014].

3.8 รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ กฎหมาย ประกาศ

• เชิงอรรถ

เลขอ้างอิง ชื่อรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/กฎหมาย/ประกาศ, มาตรา/ข้อ, วันเดือนปีที่ประกาศ, เลขหน้า.

[1] ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 334, 13 พฤศจิกายน 2499, 90.

[2] ประกาศ ก.บ.ศป. เรื่อง มาตรการป้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Diseases 2019: COVID-19), ข้อ 8, 29 กุมภาพันธ์ 2563, 8.

[3] พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561, มาตรา 8, 17 กรกฎาคม 2561, 2.

• รายการอ้างอิง

ชื่อรัฐธรรมนูญ/พระราชบัญญัติ/กฎหมาย/ประกาศ. วันเดือนปีที่ประกาศ. URL (ถ้ามี).

ประมวลกฎหมายอาญา. 13 พฤศจิกายน 2499.

ประกาศ ก.บ.ศป. เรื่อง มาตรการป้องกับการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Diseases 2019: COVID-19). 29 กุมภาพันธ์ 2563.

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2561. 17 กรกฎาคม 2561.

URL ให้ระบุ URL เพียงบรรณานุกรมเท่านั้น

3.9 การลงตารางและแผนภาพ

3.9.1 ตาราง

ให้จัดเรียง (1) ชื่อตาราง (2) ตาราง ตามลำดับ โดยจัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

• ชื่อตาราง ให้พิมพ์คำว่า “ตารางที่ X” ด้วยอักษรตัวหนา แล้วตามด้วยชื่อตารางด้วยอักษรปกติ ในกรณีตารางยาวเกินหน้ากระดาษ เมื่อขึ้นหน้าใหม่ให้ใส่หัวตารางใหม่ทุกครั้ง

• ข้อความหัวตาราง ให้จัดข้อความไว้กึ่งกลางช่อง ใช้อักษรตัวหนา แล้วคาดสีเทา

• เส้นตาราง ให้ใช้สีดำ ความหนาที่ ½ และปิดกรอบทุกด้าน

• กรณีมีการอ้างอิงที่มาของตาราง ให้ใช้วิธีการเดียวกับเชิงอรรถ

3.9.2 แผนภาพ

หมายถึง รูปภาพ ภาพถ่าย แผนภูมิ แผนที่ เป็นต้น ให้จัดเรียง (1) ภาพ (2) ชื่อภาพ (3) ที่มาของภาพ ตามลำดับ โดยจัดไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ ใช้อักษรขนาด 13 point

• แผนภาพ ให้จัดวางกึ่งกลางหน้ากระดาษ

• ชื่อแผนภาพ ให้พิมพ์คำว่า “ภาพที่ X” ด้วยอักษรตัวหนา ตามด้วยชื่อแผนภาพด้วยอักษรปกติ โดยจัดข้อความไว้กึ่งกลาง

• ที่มาของแผนภาพ ให้พิมพ์คำว่า “ที่มา:” ตามด้วยที่มาของภาพ จัดข้อความไว้กึ่งกลาง

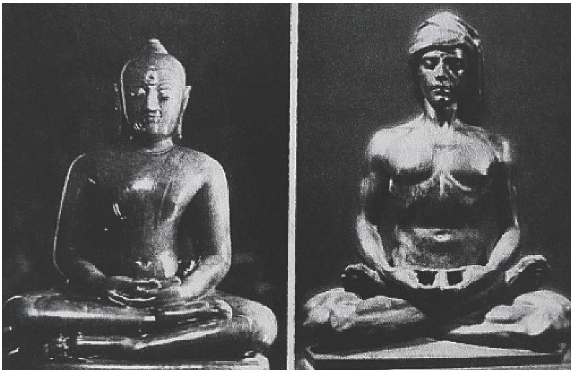
ตารางและแผนภาพต้องลงแหล่งอ้างอิงในรายการอ้างอิงด้วย

ตัวอย่างการลงตารางและแผนภาพ

• เชิงอรรถ

ตารางที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งที่มาของความรู้ตามปรัชญานยายะกับข้อควรระวังในการเชื่อตามหลักกาลามสูตร[1]

ความรู้ตามแนวคิดของปรัชญานยายะ	กาลามสูตร
อนุมาน (Comparison) ความรู้เกิดจากการหาเหตุผล	ข้อ 5 มา ตกฺกเหตุ - อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ (การคิดเอาเอง)

ภาพที่ 1 พระแก้วมรกต (ซ้าย) พระพุทธรูปที่เจ้าฝรั่งทำส่งมาถวายในหลวงรัชกาลที่ 5 (ขวา)[2]

---

[1] อรพรรณ สุชาติกุลวิทย์, “ตรรกศาสตร์เชิงพุทธ”, *วารสารธรรมธารา*, ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (6) (มกราคม–มิถุนายน 2561), 67.

[2] สมภารพรมมา, *แก่นเดิมของพุทธปรัชญา เล่มที่หนึ่ง: มนุษย์*, (กรุงเทพฯ: บีพีเค พริ้นติ้ง, 2560), 108.

• รายการอ้างอิง

สมภาร พรมทา. *แก่นเดิมของพุทธปรัชญา เล่มที่หนึ่ง: มนุษย์*. กรุงเทพฯ: บีพีเค พริ้นติ้ง, 2560.

อรพรรณ สุชาติกุลวิทย์. “ตรรกศาสตร์เชิงพุทธ”. *วารสารธรรมธารา*. ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (6) (มกราคม–มิถุนายน 2561). 67–110.

กรณีที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์นี้ สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

The University of Chicago. Notes and Bibliography. *The Chicago Manual of Style 17th edition text*. Accessed April 14, 2019. https://www.chicagomanualofstyle.org/book/ed17/part3/ch14/toc.html

* หลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสารพุทธพัฒนศาสตร์ศึกษา (DJBID) ได้ปรับปรุงมาจากหลักเกณฑ์การอ้างอิงของวารสารธรรมธารา (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)